

Landstingsfullmäktige

Revisionsberättelse för Jämtlands läns landsting år 2010 Org. nr 232 100 - 0214

Vår granskning av landstingsverksamheten under 2010 har omfattat Landstingsstyrelsen, Patientnämnden och fullmäktigeberedningarna för Folkhälsa, livsmiljö och kultur, Vård och rehabilitering samt Demokrati och länsutveckling. Vidare har vi granskat verksamheten inom den Gemensamma nämnden mellan Jämtlands läns landsting och länets kommuner avseende samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter samt verksamheten inom den Gemensamma nämnden mellan landstinget och Strömsunds kommun avseende Närvård Frostviken.

Vi har även genom lekmannarevisorerna granskat verksamheten i företagen Landstingsbostäder i Jämtland AB, Länstrafiken i Jämtlands län AB, Norrtåg AB, ALMI Företagspartner Mitt AB. De förtroendevalda revisorerna har granskat Stiftelsen Jamtli, de av landstinget förvaltade fonderna som inte skall granskas av auktoriserad revisor och Norrlandstingens regionförbund.

Styrelser, nämnder och beredningar har ansvaret för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll samt att det görs en återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna och beredningarna är tillräcklig samt om verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges uppdrag.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, landstingets revisionsreglemente och god revisionsred i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Våra skrivelser och de sakkunnigas rapporter som avlämnats under året framgår av bifogad förteckning. Utöver de skriftliga rapporterna har vi inhämtat underlag och information med hjälp av överläggningar med landstingsstyrelsen och hearings med företrädare för tjänstemannaledningen, verksamhetschefer m.fl.

Till vår berättelse bifogas också de granskningsrapporter som lekmannarevisorerna, enligt 10 kap. 5 § aktiebolagslagen, har lämnat för de ovan nämnda aktiebolagen samt revisionsberättelser för dessa bolag, Stiftelsen Jamtli och kommunalförbundet Norrlands Musik och Dansteater (NMD).

Vi överlämnar till landstingsstyrelsen också en separat granskningsrapport över iakttagelser, synpunkter och förslag på åtgärder med anledning av granskningen av årsredovisningen för 2010.

Patientnämnden

Revisionens inriktning och resultat

Vi har granskat den interna kontrollen och om nämnden bedriver en ändamålsenlig verksamhet samt tagit del av nämndens redovisning av sin verksamhet för det gångna året.

Rapport över genomförd granskning har avlämnats till nämnden.

Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot nämnden.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att ledamöterna i Patientnämnden beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2010.

Gemensamma nämnden för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter.

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom nämnden.

Rapport över granskningen har överlämnats till nämnden.

Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot nämnden.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att ledamöterna i Gemensamma nämnden avseende upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2010.

Gemensamma nämnden för Närvård Frostviken.

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom nämnden.

Vi noterar att nämnden förbättrat det ekonomiska resultatet jämfört med föregående år.

Vi finner trots det förbättrade resultatet anledning att påpeka att nämnden behöver vidta ytterligare åtgärder för att verksamheten skall kunna bedrivas inom tilldelad budget.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att ledamöterna i Gemensamma nämnden för Närvård i Frostviken beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2010.

Beredningen för Folkhälsa, livsmiljö och kultur

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av beredningens protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom beredningen. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot beredningen.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att ledamöterna i beredningen för Folkhälsa, livsmiljö och kultur beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2010.

Beredningen för Vård och rehabilitering

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av beredningens protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom beredningen. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot beredningen.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att ledamöterna i beredningen för Vård och rehabilitering beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2010.

Beredningen för Demokrati och länsutveckling

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av beredningens protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom beredningen. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot beredningen.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att ledamöterna i beredningen för Demokrati och länsutveckling beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2010.

Landstingsstyrelsen

Revisionens inriktning och resultat

I vår granskning av landstingets verksamhet 2010 har vi lagt stort fokus vid styrnings- och ledningsperspektivet när landstingsverksamhetens ändamålsenlighet granskats.

Styrnings- och ledningsperspektivet har i första hand varit utgångspunkt för den fördjupade granskningen av; Ledning och styrning omfattande såväl den politiska som tjänstemannaledningen, Arbetsorganisation m.m. vid Primärvårdens HC, Styrning av läkararbetstid och kompetens. De två sist nämnda granskningarna startades i slutet av 2009 och har slutförts under första resp. tredje kvartalet 2010. Granskningen under året har även omfattat; Ärendeberedning, Offentlighetsprincipen, Patientnämnden och Landstingets förutsättningar att tillvarata EU-finansiering.

I slutet av 2010 påbörjades granskningarna Byggprocessen, Utomlänsvården, Lokalförsörjning och Kompetensutveckling. De två förstnämnda granskningarna har avslutats under första kvartalet och de två sistnämnda avslutas i maj 2011.

Räkenskapsrevisionen har, utöver bokslutsgranskning, bland annat omfattat en granskning av om den interna kontrollen m.m. är tillfredsställande i Landstingets finansförvaltning samt i hanteringen av Fakturor och bensinkort.

Granskningen av om styrelsen har tillräcklig kontroll över landstingets verksamhet och ekonomi har liksom tidigare år utgjort en viktig del av granskningen för 2010.

Resultatet av våra granskningar finns att ta del av i de rapporter som vi löpande har lämnat och som finns förtecknade i bilaga.

I vår granskning av styrelsens styrning, ledning och uppföljning av verksamheten under år 2010 gör vi följande iakttagelser och bedömningar.

Styrning och uppföljning av landstingets verksamhet och ekonomi

Förvaltningsberättelsens "Sammanställd redovisning" behöver utvecklas, i enlighet med Rådet för kommunal redovisning rekommendation 8.2, till att även omfatta uppgifter om exempelvis andelsförhållanden, olika förpliktelser i koncernen och affärs- och marknadsrisker. Förvaltningsberättelsen bör även kompletteras med en redovisning av den primärvård som under året bedrivits i privat regi (Hede, Utrikeshälsan och Offerdal).

Vi noterar att landstingsstyrelsen vidtagit en del förbättringsåtgärder för att förbättra tillgängligheten och kvaliteten i vården. Landstinget klarade, även detta år, kraven för att få ta del av "kömiljarden" 2010. Statistiken över vårdgarantin för december månad indikerar dock en viss återgång vilket tyder på att landstingsstyrelsen behöver vidta ytterligare åtgärder för att även över tid klara vårdgarantin.

Vi ser positivt på att landstingsstyrelsen nu infört ett ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet såsom vi påtalat i flera av våra granskningar. Med införandet av ledningssystemet har styrelsen enligt vår mening tagit ett viktigt steg för att förbättra den interna kontrollen och därmed uppnå en ökad kvalitet och säkerhet i vården. Vår samlade bedömning av genomförd revision under 2010 visar dock att landstingsstyrelsen bör stärka den interna kontrollen ytterligare. Vi rekommenderar att styrelsen utarbetar ett reglemente att beslutas av fullmäktige samt en årlig plan för den interna kontrollen.

I enlighet med Patientsäkerhetslagen 201:659 redovisar landstinget arbetet med patientsäkerhet i en patientsäkerhetsberättelse. Vi noterar att det, i flera avseenden, pågår ett ambitiöst arbete inom verksamhetsområdena för att förbättra patientsäkerheten. Vår granskning av utomlänsvården dnr REV/22/2010 visar dock att patientsäkerheten, för patienter som skrivs ut direkt till hemmet efter utomlänsvård, inte är tillfredsställande. Bristerna som iakttagits i granskningen är av den arten att de skulle kunna medföra patientskada.

Landstingsstyrelsen har även utvecklat planen för genomförandet av uppsikten. Vi vill dock ånyo rekommendera styrelsen att vidta ytterligare åtgärder för att också tillförsäkra att landstingsstyrelsen får en för uppsikten adekvat information. Detta kan förslagsvis åstadkommas genom att redovisningarna i styrelsen görs utifrån i förväg utsända frågor samt att redovisningarna dokumenteras.

Resultatet av lekmannarevisionen visar att det finns brister i ägarstyrningen när det gäller ägardirektiven. Dessa behöver enligt vår mening förbättras med en ökad tydlighet i mål och uppdrag samt att direktiven kompletteras med klausul om återrapportering till ägaren/-na.

I granskningen av Norrtåg AB har noterats att det råder oklarhet beträffande de olika styrdokument. Ägardirektiven som upprättades 2009 är enligt vad vi erfar inte beslutat hos tre av ägarerna, däribland Länstrafiken i Jämtland. Direktivet är heller inte antaget i bolagsstämman. Konsortialavtalet och bolagsordningen som upprättades 2007 har beslutats i tre av ägarlandstingen men med olika lydelse. Vi rekommenderar att landstingsstyrelsen tar initiativ till samråd med övriga ägarlandsting, angående nämnda styrdokument, så att samstämmigheten i ägarstyrningen kan förbättras. Vidare bör styrelsen, i ägardirektivet till Länstrafiken, tydliggöra ägarstyrningens innehåll m.m. avseende Norrtåg AB.

I föregående års revisionsberättelse konstaterade vi bland annat att landstingsstyrelsen behövde vidta åtgärder för att förbättra kontrollen över verksamheten och för att åstadkomma balans mellan uppdrag och resurser, i första hand inom specialistvården. Vi noterar att budgetunderskottet för specialistsjukvården minskat från 96,9 mkr 2009 till 32 mkr 2010. En förbättring som dock inte är tillräcklig sett till det underskott, för 2008 och 2009, som enligt balanskravet måste återställas t.o.m. 2011.

Vi noterar även att målen i många fall inte uppnåtts, främst gäller detta "God vård". Styrelsen har därmed inte uppnått de av fullmäktige beslutade målen för verksamheten i nämnda avseende.

Landstinget har även under 2010 tillförts en del medel av engångskaraktär (Kömiljarden) samt minskade kostnader p.g.a. sänkt sjukfrånvaro vilket har medfört att landstinget slapp betala premier för avtalssjukförsäkringarna under 2010. Totalt gav dessa ett tillskott på 44,3 mkr.

Av resultatet i årsredovisningen för 2010 framgår att landstinget under den kommande planperioden står inför en svår ekonomisk situation som kräver stora kostnadsänkningar för att klara balanskravet. Senast 2011 behöver landstinget återställa återstående underskott från 2008 på 8,5 mkr och under år 2012 skall underskottet från 2009 på 28,2 mkr återställas.

För att klara en god ekonomisk hushållning och därmed säkerställa finansieringen av verksamheten och samtidigt klara landstingets pensionsutbetalningar kommer det att behövas ett betydligt förbättrat resultat.

Vi noterar att landstingsstyrelsen under 2010 vidtagit en del åtgärder i syfte att åstadkomma en ekonomi i balans och då främst med åtgärderna inom ramen för omställningsarbetet och effektiviseringar. Besparingen under 2010 har dock inte kunnat uppnås till fullo och när det gäller de landstingsgemensamma uppdragen saknas uppgifter i förvaltningsberättelsen om storleken på besparingen.

Föregående år uppmärksammade vi landstingsstyrelsen på den stora avvikelse som under flera år varit mellan budget och utfall för Riks- och regionsjukvården. I landstingsstyrelsens "Årsrapport uppföljning Riks- och Regionsjukvård" framgår att budgeten för 2010 är kraftigt höjd (uppräknad med 14 procent) och att kostnadsutvecklingen för första gången under perioden 2004 – 2010 minskat.

Likt föregående år konstaterar vi att det finns behov av att utveckla målen för landstingets verksamhet. Målen bör vara realistiska, tydliga och möjliga att följa upp.

Sammanfattningsvis konstaterar vi att landstingsstyrelsen under 2010 och fram till idag har vidtagit flera viktiga åtgärder som syftar till att förbättra styrning och uppföljning och kontroll över landstingets verksamhet och ekonomi. Det behövs dock, enligt vår bedömning, att ytterligare åtgärder vidtas för att uppnå en tillfredsställande nivå i nyss nämnda avseende.

Resultatbedömning

Vi skall enligt kommunallagen, 9 kap 9a §, bedöma om resultatet i årsbokslutet är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat.

Av landstingsstyrelsens årsredovisning framgår att verksamhetsmålen och beslutade aktiviteter för 2010 i vissa fall endast delvis uppnåtts alternativt att det saknas mätresultat. Det gäller mål inom området "God vård" och avser tillgänglighet, säker vård och kliniska resultat. Målen för medarbetarna har inte till fullo nåtts när det gäller att minska nyttjandet av inhyrd personal, sjukskrivningar och att öka andelen heltidsanställda. Antalet arbetade timmar har, till skillnad från föregående år, minskat under 2010.

Målet för kostnadsutvecklingen under 2010 har uppnåtts. Däremot har landstingsstyrelsen inte uppnått en god ekonomisk hushållning avseende balanskravet vilket måste anses vara grundkravet. Överskottskrav som bör vara uppfyllda för att landstinget skall klara verksamheten och landstingets pensionsåtaganden har inte heller uppnåtts.

Det ekonomiska utfallet för 2010 innebär att intäkterna, skatter och generella statsbidrag överstiger kostnaderna men dock inte tillräckligt för att uppnå det av fullmäktige beslutade resultatmålet.

Vår samlade bedömning är att de resultat som redovisas i årsredovisningen i många men inte i alla delar är förenliga med de mål som fullmäktige beslutat.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att ledamöterna i landstingsstyrelsen beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2010.

Godkännande av årsredovisningen

Den av landstingsstyrelsen överlämnade årsredovisningen är i allt väsentligt upprättad enligt den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Årsredovisningen ger en i stort rättvisande bild av utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och landstingets ekonomiska ställning.

Vi tillstyrker att årsredovisningen för 2010 godkännes.

Jämtlands läns landstings revisorer

Mona Nyberg

Jöns Broström

Inga-Lis Bromée Sjöberg

Gusten Rolandsson

Mats El Kott

Gustaf Onilsgård

Eva Simonsson

Till revisionsberättelsen bifogas en förteckning över de sakkunnigas rapporter, skrivelser etc. samt revisionsberättelser och lekmanarevisorernas granskningsrapporter för landstingets bolag, stiftelsen mm.